BA-104 Seat No.________

B. A. (Sem. VI) Examination

March / April - 2014

Sanskrit : Paper - C. C. - 606

(સંજ્ઞા પ્રકરણ, કારક પ્રકરણ, ભાષા વિજ્ઞાન)

Time : 3 Hours] [Total Marks : 70

૧ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ સૂત્રો સમજાવો : ૧૪

(१) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्। १–१–९

(२) पूर्वत्राऽसिद्धम्। ८–२–९

(३) सुप्तिङन्तं पदम्। १–४–३४

(४) सप्तमी अधिकरणे च। २–३–३६

(५) यस्य च भावेन भावलक्षणम्। २–३–३७

(६) नक्षत्रे च लुपि। २–३–४५

૨ પંચમી વિભક્તિના ઉપયોગો જણાવો ? ૧૪

અથવા

૨ નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર શબ્દો સમજાવો :

(१) कारक

(२) अधिकरण

(३) विभक्ति

(४) संहिता

(५) अक्षरसमाम्नायः

(६) मुनित्रयम्

(७) प्रत्याहारः

(८) सवर्ण संज्ञा।

૩ ભાષાઓનાં વર્ગીકરણો વિશે નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

૩ સતમ્ અને કેન્તુમ્ વર્ગની ભાષાઓ વિશે નોંધ લખો. ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) ભાષાશાસ્ત્રના અભ્યાસમાં સંસ્કૃતનું મહત્ત્વ

(૨) સંસ્કૃત અને અવેસ્તાની તુલના

(૩) સંસ્કૃત ભાષામાં સ્વરભાર

(૪) સંસ્કૃત ભાષાના સ્વર ધ્વનિઓનો વિકાસ.

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે **સાત**ના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

(૧) અષ્ટાધ્યાયીની રચના કોણે કરી છે ? તેમનો સમય જણાવો.

(૨) सपादसप्ताध्यायीं प्रति त्रिपादी असिद्धा વિધાન સમજાવો.

(૩) પંચમી વિભક્તિને કયું કારક કહેવામાં આવે છે ?

(૪) ભટ્ટોજી દિક્ષીતની વ્યાકરણ કૃતિનું નામ જણાવો.

(૫) षष्ठी च अनादरे। સૂત્ર શું કહેવા માગે છે ?

(૬) आख्याता उपयोगे। સૂત્રમાં उपयोगे કેમ કહેવાયું છે ?

(૭) ભારતીય આર્યભાષા સંસ્કૃતનો વિકાસ કેટલા તબક્કામાં થયો ? કયા કયા ?

(૮) ભાષાવિજ્ઞાનના પ્રધાન અંગો કેટલા છે ? કયા કયા ?

(૯) ભાષાવિજ્ઞાનની અધ્યયનની પદ્ધતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?

(૧૦) ભાષા પરિવારને ધ્વનિને આધારે કેટલા વર્ગમાં વિભક્ત કરાય છે ? કયા કયા ?

(૧૧) કેન્તુમ્ વર્ગની શાખાઓનાં નામ જણાવો.

(૧૨) વૈદિક સંસ્કૃતમાં સ્વરભાર વિશે જણાવો.
